

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Krenka, Ph.D., a soudců JUDr. Moniky Vackové a JUDr. PhDr. Filipa Havrdy ve věci

žalobce: Stavební bytové družstvo "Mír" Teplice, IČ 00035351

sídlem [adresa], [PSČ] [obec] zastoupen advokátem Mgr. [jméno] [příjmení], LL.M.

sídlem [adresa]

proti

žalovaným: 1) JUDr. Ing. [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa]

2) [jméno] [příjmení], narozena [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

3) Ing. [příjmení] [příjmení], narozena [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

4) Ing. [jméno] [příjmení], narozena [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

5) [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa] 71 [obec]

6) Mgr. [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

7) Mgr. [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

8) [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa], [PSČ] [obec]

9) Ing. [příjmení] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa]

všichni žalovaní zastoupeni: JUDr. [jméno] [příjmení], advokátem

sídlem [adresa]

za účasti vedlejšího účastníka: Allianz pojišťovna a.s., IČ 471 15 971,

sídlem [adresa]

o zaplacení částky 610 600 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce i žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. května 2022, č. j. 68 Cm 156/2019-208, ve znění opravného usnesení ze dne 17. května 2022, č. j. 68 Cm 156/2019-213,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení se ve výrocích I a II mění tak, že se žaloba proti všem žalovaným zamítá, ve výroku III se tento rozsudek potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalovaným náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 1 175 295 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaných.
- III. Žalobce je povinen nahradit vedlejšímu účastníku náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem uvedeným v záhlaví, ve znění tamtéž specifikovaného opravného usnesení, soud prvního stupně uložil žalovaným 1, 2, 3, 5, 7, 8 a 9 zaplatit žalobci společně a nerozdílně částku ve výši 72 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 9,75 % p.a. jdoucím od 10. 5. 2019 do zaplacení (I. výrok), dále všem žalovaným uložil zaplatit žalobci společně a nerozdílně částku 88 600 spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 9,75 % p.a. jdoucím od 10. 5. 2019 do zaplacení (II. výrok), zamítl žalobu o zaplacení částky 450 000 Kč s tímtež zákonným úrokem z prodlení (III. výrok), rozhodl, že ve vztahu žalobce a žalovaných 4 a 6 žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (IV. výrok), žalobci uložil nahradit žalovaným 1, 2, 3, 5, 7, 8 a 9 nahradit náklady řízení (V. výrok), a ve vztahu mezi žalobcem a vedlejším účastníkem řízení na straně žalovaných rozhodl, že žádný z nich nemá právo na náhradu nákladů řízení (VI. výrok).

2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce, který je bytovým družstvem, domáhal po žalovaných jako členech svého představenstva (a žalovaném [číslo] jako jeho předsedovi) náhrady škody, kterou měli žalovaní způsobit tím, že v rozporu s povinnostmi počínat si jako řádní hospodáři rozhodli o vyplacení odměny žalovanému [číslo], za splnění stanovených úkolů, ačkoli shromáždění delegátů neschválilo ani výši odměny, ani objektivní kritéria pro její určení představenstvem. Předmětem tohoto sporu jsou konkrétně odměny za splnění stanovených úkolů v celkové výši 610 600 Kč sestávající se z částky 72 000 Kč představující doplatek odměny za rok 2014, z částky 270 000 Kč vyplacené jako záloha na odměnu za rok 2015, z částky 90 000 Kč, která je doplatkem odměny za rok 2015, a částky 178 600 Kč vyplacené jako záloha na odměnu pro rok 2016. Žalobu podal za žalobce člen družstva, který se v průběhu řízení stal jeho předsedou.

3. Žalobce tvrdil konkrétně, že shromáždění delegátů žalobce dne 13. 5. 2014 schválilo zásady odměňování členů orgánů družstva, jejichž článek 6 dával představenstvu možnost přiznat předsedovi představenstva mj. odměnu za splnění stanovených úkolů v maximální výši 0,5násobku základní odměny. O stanovení úkolů nebo vyhodnocení jejich plnění shromáždění delegátů nerozhodovalo, úkoly určovalo vždy představenstvo, které zároveň hodnotilo, zda byly splněny. Podle žalobce jsou uvedené zásady v rozporu s ustanovením § 656 písm. c), e), a § 669 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále též jen, z. o. k.), čehož si členové představenstva museli být vědomi. Jestliže přesto odměny žalovanému [číslo] schválili, postupovali v rozporu se svou povinností jednat jako řádní hospodáři. Žalobci tím způsobili újmu odpovídající výši vyplacených odměn.

4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, o nichž, jak plyne z obsahu spisu, mezi účastníky v podstatě není sporu, totiž že shromážděním delegátů konaným dne 13. 5. 2014 byly schváleny zásady odměňování členů představenstva, které měli před jednáním všichni delegáti k dispozici. Důvod vytvoření takových zásad byl na shromáždění prezentován žalovaným [číslo] odůvodněn byl

tím, že nová legislativa, ukládá, aby odměňování bylo odsouhlasováno shromážděním delegátů“. K námitce přítomného náhradníka delegáta [jméno] [příjmení] doplnil, že zásady jsou koncipovány tak, aby shromáždění delegátů nemuselo každý rok odměny schvalovat, je dán nepřekročitelný strop, odměny jsou vázány na průměrnou mzdu, aby v případě inflačního tlaku nemuselo shromáždění delegátů řešit, zda přidá odměnu či ubere“. Se žalovaným [číslo] byla dne 26. 6. 2014 uzavřena smlouva o výkonu funkce, v níž bylo s odkazem na schválené zásady odměňování dohodnuto mj., že výše odměny člena orgánu družstva činí 60 000 Kč měsíčně za běžnou činnost družstva a za členství v představenstvu částku stanovenou rozhodnutím představenstva, nejvýše však 0,33 násobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy vycházející ze 4. čtvrtletí předchozího kalendářního roku, člen orgánu má dále mj. nárok na odměnu za splnění stanovených úkolů v maximální výši 0,5 násobku základní odměny, případně mimořádnou odměnu za splnění úkolu zvláště významného pro rozvoj družstva. Úkoly předsedovi představenstva pro každý kalendářní rok byly koncipovány jako příloha smlouvy o výkonu funkce. Představenstvo na svých schůzích ve dnech 29. 1. a 26. 11. 2015 a dále 28. 1. a 28. 4. 2016 konstatovalo, že předseda představenstva jemu předtím představenstvem uložené úkoly splnil, případně je průběžně plní, a vyslovilo souhlas s výplatou odměny, případně zálohy na odměny. Zasedání představenstva se účastnili členové kontrolní komise. Žalovaní 4 a 6 byli členy představenstva jen od 29. 3. 2016 do 13. 7. 2020. Odměny byly žalovanému skutečně vyplaceny; v období roku 2015 byl dne 4. 2. 2015 dán příkaz k úhradě částky 72 000 Kč, ve dnech 6. 5. 2015, 5. 8. 2015 a 3. 12. 2015 byly dány příkazy k výplatě částek vždy ve výši 90 000 Kč, v období roku 2016 byl dne 4. 2. 2016 a 5. 5. 2016 dán příkaz k úhradě částek vždy po 90 000 Kč, dne 4. 8. 2016 příkaz k úhradě částky 88 600 Kč.

5. Na základě uvedených zjištění dospěl soud prvního stupně k závěru, odkazuje přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 29 Odo 1417/2006, že o konkrétní výši odměny v rozporu s ustanovením § 656 písm. c) z. o. k. rozhodoval někdo jiný než shromáždění delegátů, aniž by měl stanovena objektivní kritéria pro určení odměny a aniž by tak byla zajištěna kontrola členů družstva nad odměňováním členů volených orgánů. Úkoly, při jejichž splnění příslušela odměna předsedovi představenstva, jen velmi obecně formulovalo i kontrolovalo představenstvo. Nebylo prokázáno, že by smlouva o výkonu funkce byla schválena shromážděním delegátů, zásady, na jejichž základě byla uzavřena, nelze považovat ve smyslu zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu za objektivní kritéria pro stanovení práva na odměnu a její výši. Ujednání o stanovení odměn v zásadách je navíc neurčité, neboť se odvíjí od „základní odměny“, aniž by bylo uvedeno, co jí je míněno. Samotné úkoly, za které byly odměny vypláceny, nebyly nijak nadstandardní, šlo o základní úkoly související s výkonem funkce člena (předsedy) statutárního orgánu právnické osoby. Vyplacení odměn pouze na základě rozhodnutí představenstva odkazujícího na zásady odměňování označil soud prvního stupně z uvedených důvodů za

protiprávní. Žalovaní přitom měli vědět, že zásady jsou neurčité a že jsou přijaty v rozporu s judikaturou, ostatně na to byli upozorňováni na shromáždění delegátů při rozhodování o jejich přijetí. O to víc měli být při jejich schvalování a následném rozhodování o vyplácení odměn ostražití. V souvislosti s jejich rozhodnutím se snížila hodnota majetku družstva, kterou jsou povinni nahradit. Usnesení shromáždění delegátů, na kterém byly přijaty zásady odměňování, nebylo sice napadeno žalobou na neplatnost, to však samo o sobě nezakládá platnost všech jednání, které družstvo na podkladě přijatých usnesení činilo, pokud byla (případně) sama v rozporu se zákonem.

6. Soud prvního stupně však zčásti na základě námitky promlčení vznesené žalovanými zamítl žalobu týkající se částek, které byly prvnímu žalovanému vyplaceny více než tři roky před podáním žaloby. Podle odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně není promlčena pouze škoda odpovídající částkám vyplaceným dne 4. 2. 2017 ve výši 72 000 Kč a dne 4. 8. 2016 ve výši 88 600 Kč. Úhrada částky 72 000 Kč navíc nebyla uložena žalovaným 4 a 6, protože ti nerozhodovali o její výplatě, nejsou tak odpovědní za vzniklou škodu, členy představenstva byli pouze od 29. 3. 2016 do 13. 7. 2020. Počátek promlčecí doby stanovil soud prvního stupně od okamžiku, kdy se o škodě dozvěděly nebo mohly dozvědět osoby oprávněné ji vymáhat, což byli v daném případě členové kontrolní komise, kteří se zúčastnili jednání představenstva, při nichž bylo rozhodnuto o výplatě odměny. Výše škody, alespoň přibližná, jim měla a mohla být známa, protože v zásadách odměňování byla omezena její maximální výše.

7. Proti tomuto rozsudku podali včasné odvolání žalovaní i žalobce, a to vždy v tom rozsahu, v němž v řízení před soudem prvního stupně neměli ve věci úspěch.

8. Žalovaní namítají, že se soud prvního stupně nevypořádal s jejich procesní obranou vystavěnou na polemice s aplikovatelností rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 29 Odo 1417/2006 na konkrétní případ. Nevypořádal se ani s argumentem, že dostojí-li požadavku objektivních kritérií pro určení výše odměny i hledisko, „celkových (příznivých) hospodářských výsledků“, jejichž posouzení je na představenstvu, jak Nejvyšší soud dovodil v jiném případě, pak mohou být objektivním kritériem i představenstvem určené úkoly, při jejichž splnění náleží sporná odměna. Zdůrazňují, že výše odměny byla omezena maximální výší danou 0,5 násobkem celkové základní odměny, byla stanovena vnitřním předpisem, který byl příslušným orgánem žalobce řádně schválen. Oponují názoru soudu prvního stupně, že ujednání o výši odměny je neurčité, a připomínají případný vznik nároku na odměnu obvyklou, případně odměnu odvíjející se od odměny za léta předchozí, navýšené o inflaci podle žalobcových stanov účinných od 11. 6. 2015, která by byla vyšší než odměna skutečně vyplacená. Namítají též, že se soud prvního stupně nezabýval ani argumentací vztahující se k předpokladům, za nichž lze podle stávající judikatury dovodit porušení péče řádného hospodáře, a doplňují konečně též novou skutečnost, že podobným způsobem jako dosud byla odměna předsedovi představenstva určena i v nových zásadách odměňování schválených dne 8. 6. 2022. Navrhují rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadeném rozsahu zrušit, případně změnit.

9. [ulice] účastník se připojil k argumentům žalovaných a doplnil, že jejich rozhodnutí vycházelo z rozhodnutí shromáždění delegátů družstva, které naprostou většinou rozhodlo o maximální výši odměn, která nebyla překročena. I kdyby rozhodnutí shromáždění delegátů a následný postup žalovaných vycházel z nesprávného právního názoru, nelze tento názor ztotožňovat s porušením péče řádného hospodáře. Zdůrazňuje, že nikdo ani netvrdil, že by vyplacené odměny byly nepřiměřené, tedy ani to, v čem vlastně spočívá žalobcem tvrzená škoda.

10. Žalobce považuje rozhodnutí soudu prvního stupně v té části, v níž žalobcovu požadavku vyhověl, za správné a navrhuje ho potvrdit. Je přesvědčen, že judikatura Nejvyššího soudu uvedená v rozsudku soudu prvního stupně je aplikovatelná v plném rozsahu i na tento případ. Kritérium, „celkově příznivých hospodářských výsledků“ naopak nelze považovat z hlediska obecnosti za

kritérium obdobné jako „splnění stanovených úkolů“, navíc maximální výše odměny jasná nebyla, protože nebylo zřejmé, co bylo považováno za „základní odměnu“, z níž se měla odměna za úkoly odvíjet. Konkrétní ustanovení zásad odměňování je neurčité, tím spíše je podle žalobce zřejmé, že neobsahuje objektivní kritéria pro určení výše odměny. Jestliže žalovaní jednali podle takto vágního a protiprávního rozhodnutí, nejednali jako řádní hospodáři. Nesprávné však jsou závěry soudu prvního stupně týkající se promlčení části žalobou uplatněné pohledávky. Podle žalobcova názoru se počátek běhu promlčecí doby váže k osobě [jméno] [příjmení] (který ještě jako člen družstva podal žalobu) a k jeho vědomosti o výši škody, promlčecí doba proto nemohla začít běžet dříve než v červenci 2020, kdy se [příjmení] [příjmení] stal členem nově zvoleného představenstva. Členové kontrolní komise se podle žalobce na vzniku škody podíleli tím, že neprotestovali proti rozhodnutí o přiznání odměny, nejsou proto osobami oprávněnými škodu vymáhat. Navíc jim konkrétní, ani přibližná výše škody nebyla známa do doby, než si v r. 2019 vyžádali z podnětu žalobcových členů patřičné doklady o výši odměn.

11. Odvolací soud věc projednal podle § 212 a 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále „o. s. ř.“). Dospěl k závěru, že soud prvního stupně měl pro své rozhodnutí dostatek skutkových zjištění, s nimiž se odvolací soud ztotožnil v rozsahu uvedeném v bodě 4, na základě svých zjištění však soud prvního stupně dospěl k právním závěrům, s nimiž se odvolací soud může ztotožnit jen zčásti.

12. Soud prvního stupně se v řízení soustředil na vyřešení otázky (vycházejí přitom z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 29 Odo 1417/2006), zda shromáždění delegátů ze dne 13. 5. 2014 přijalo jasné a určité zásady pro odměňování členů představenstva, jimiž by představenstvu byla stanovena objektivní kritéria pro určení odměny předsedovi představenstva, méně již na otázku, za jakých okolností by členové představenstva měli o odměně rozhodnout, aby jejich jednání mohlo být považováno za jednání odporující povinnosti jednat jako řádný hospodář. Odpověď na obě tyto otázky má přitom pro posouzení věci význam.

13. K předpokladům odměňování členů orgánů obchodních korporací se Nejvyšší soud (znovu) vyjádřil v jednom ze svých novějších rozhodnutí ze dne 25. 8. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2279/2020. Odkázal v něm na svou dosavadní judikaturu, která je použitelná i v režimu z. o. k., v poměrech této věci tedy i pro úpravu danou § 656 písm. c) a § 704 z. o. k., podle něhož výši odměny představenstva určuje shromáždění delegátů, neboť podle stanov družstva (o čemž není sporu) jeho členy jmenuje a odvolává.

14. Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí připomněl, že účelem pravidla, podle něhož členu orgánu náleží za výkon funkce toliko plnění, jež mu schválí valná hromada (nejde-li o plnění, na něž plyne právo z právního předpisu), je zabezpečit kontrolu společníků nad odměňováním členů orgánů a zamezit tomu, aby zejména členové statutárního orgánu určovali odměny sami sobě bez ohledu na majetkové poměry společnosti a na kvalitu výkonu funkce odměňovanými členy orgánů. Valná hromada přitom může rozhodnout o schválení odměny členu orgánu i za období předcházející jejímu jednání. Valná hromada však nemusí určit přímo výši úplaty za výkon funkce člena statutárního orgánu; postačí, když stanoví pravidla pro její určení. Nejvyšší soud v té souvislosti odkázal na svá dřívější rozhodnutí, konkrétně rozsudek ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 1355/2018,

a judikaturu v něm citovanou, usnesení ze dne 20. 5. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4503/2018, a ze dne 20. 5. 2020, sp. zn. 27 Cdo 372/2019, a doplnil, že v rozporu s nimi není, upravuje-li výši odměny člena orgánu vnitřní předpis schválený valnou hromadou.

15. V právě zmíněném rozsudku ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1355/2018, řešil Nejvyšší soud otázku, zda bylo ponecháno „libovůli představenstva“ obchodní korporace rozhodování o odměnách jeho členů, jestliže podle smlouvy o výkonu funkce jeho členu náležela za výkon funkce „další odměna za celkové hospodářské výsledky žalobkyně dosažené v příslušném kalendářním roce ve výši maximálně 2,5 násobku základní roční odměny“ s tím, že podmínky pro přiznání a výplatu

další odměny pro příslušný kalendářní měsíc stanovilo svým rozhodnutím představenstvo žalobkyně. Nejvyšší soud konstatoval, že o libovůli nešlo, neboť objektivním kritériem pro určení odměny bylo stanovení její maximální možné výše za kalendářní rok, přičemž přiznání další odměny a určení její výše bylo podmíněno celkovými (příznivými) hospodářskými výsledky žalobkyně dosaženými v kalendářním roce.

16. V nyní posuzovaném případě celková odměna předsedy představenstva zahrnovala odměnu za běžnou činnost družstva, odměnu za členství v představenstvu, odměnu za jednotlivé úkoly a případnou další odměnu za úkol zvlášť významný pro rozvoj družstva. Předmětem tohoto řízení je pouze, „odměna za jednotlivé úkoly“, není proto třeba zabývat se podmínkami pro přiznání odměny za „úkol zvlášť významný“. Konkrétní výši odměny za běžnou činnost družstva a za členství v představenstvu určilo svým rozhodnutím shromáždění delegátů, u odměny za jednotlivé úkoly stanovilo její maximální výši a současně pověřilo představenstvo družstva, aby podle dílčích úkolů tak, jak budou představenstvem určeny a poté plněny, v rámci stanoveného rozpětí samo určilo konkrétní výši odměny. Odměna za jednotlivé úkoly tak, jak byla určena, představovala méně než třetinu celkové odměny (včetně odměny za členství v představenstvu) vyplácené předsedovi. Představenstvo mohlo rozhodnout pouze o tom, zda jeho předseda plní úkoly v rámci obchodního vedení družstva, které mu zadalo, a rozhodnout o výši odměny za úkoly, ale jen v mezích daných shromážděním delegátů. Pro určení výše odměn za úkoly bylo nastaveno objektivní kritérium dané maximálním rozpětím, v němž mohla být odměna přiznána. Způsob nastavení této odměny je v souladu se smyslem právní úpravy, tedy zajištěním kontroly družstevníků nad hospodařením s prostředky družstva. Argument neurčitosti ujednání o sporné odměně akceptovat rovněž nelze, jestliže ani mzdová účtárna družstva o způsobu určení výše odměn žádné pochybnosti neměla a za základ jejich výpočtu (za základní odměnu) považovala podle zásad odměňování částku odpovídající odměně předsedy za běžné činnosti, jak plyne z přehledů a mzdových listů zpracovaných mzdovou účtárnou žalobce, které jsou součástí spisu.

17. I kdyby však mohlo být uvedené kritérium pro určení výše odměny za úkoly posouzeno jako nedostatečné, přesto by podle názoru odvolacího soudu v konkrétním případě nebyly splněny podmínky, za nichž by rozhodnutí o výplatě odměn podle stanoveného kritéria mohlo být považováno za porušení péče řádného hospodáře. Statutární orgán jedná jako řádný hospodář, pokud při svém podnikatelském rozhodování vychází z přiměřených informací v dobré víře, že jedná v nejlepším (obhajitelném) zájmu obchodní korporace a ve vztahu ke korporaci je (nezbytně) loajální (srov. § 51 odst. 1 ZOK). Ustálená judikatura Nejvyššího soudu zdůrazňuje, že odpovědnost statutárního orgánu není odpovědností za výsledek, ale za řádný výkon funkce, tj. za jednání založené na potřebných znalostech a informacích, na rozumném využití dostupných informačních zdrojů a zvážení (na jejich základě) rozpoznatelných rizik vlastního rozhodnutí (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011, nebo ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5036/2015).

18. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně vyplývá, že představenstvo družstva, které rozhodovalo o odměnách prvního žalovaného za stanovené úkoly za roky 2014, 2015 a první polovinu roku 2016, vycházelo z vnitřního předpisu družstva, jehož příslušnou část po živé diskusi na toto téma schválilo shromáždění delegátů družstva. [ulice] předpis, jak uvedeno, stanovil maximální výši odměn za splněné úkoly a představenstvu družstva svěřil de facto zodpovědnost za vymezení úkolů pro předsedu představenstva a kontrolu nad tím, zda budou tyto úkoly splněny. Představenstvo družstva určilo pro každý kalendářní rok předsedovi úkoly a podle rozsahu, v jakém byly splněny, přiznalo svému předsedovi odměny ve výši, která nikdy nepřesáhla maximální výši určenou shromážděním delegátů. Při svém rozhodování o odměnách předsedy představenstva postupovalo tedy zcela v souladu s rozhodnutím, které učinilo shromáždění delegátů a které samotní členové představenstva považovali za souladné se zákonnou úpravou.

19. Žalobce zdůrazňuje, že žalovaní mohli vědět o pochybnostech souvisejících se správnou formulací vnitrodružstevního předpisu, protože oponentní názor zazněl v diskusi na zasedání

shromáždění delegátů. Závěr o jednání žalovaných v rozporu s péčí řádného hospodáře však nelze založit pouze na tom, že členové představenstva vycházeli z právního názoru odpovídajícího tomu, který svým hlasováním vyjádřila většina delegátů (podle obsahu spisu v r. 2014 pro schválení zásad odměňování hlasovalo 105 delegátů, 18 bylo proti, 28 se zdrželo). Jednání výkonného orgánu družstva, které je v souladu s rozhodnutím nejvyššího orgánu družstva, obecně vzato nelze považovat za jednání, které by bylo v rozporu s povinností péče řádného hospodáře, jestliže členové představenstva měli důvod považovat rozhodnutí tohoto nejvyššího orgánu za správné. Ve vztahu k družstvu postupovali loajálně, na základě racionální úvahy, v dobré víře, tedy nikoli v rozporu s § 51 odst. 1 z. o. k., nemohou být proto odpovědní za škodu, kterou žalobce tvrdí a jejíž vznik podle něj spočívá právě v porušení povinnosti péče řádného hospodáře.

20. Současně je vhodné připomenout, že žalobce považuje za problematický pouze formální způsob určení odměny za úkoly, nikoli již její výši, a ani netvrdí, že by odměna za splnění úkolů, která byla prvním žalovanému vyplácena, s připočtením základní odměny (odměny za členství v představenstvu a za běžnou činnost předsedy), přesáhla obvyklou výši příjmů, kterou družstvo vyplácelo předsedovi družstva v předchozím období. Žalobce ani netvrdí, že by celková výše odměny při porovnání částek vyplacených před a po sporném období byla v hrubém nepoměru s objemem práce, kterou v tom kterém období odváděl předseda představenstva, případně že by neodpovídala aktuálním ekonomickým možnostem družstva. Přitom především takové okolnosti by byly významnými kritérii pro závěr, zda rozhodnutí žalovaných je souladné s povinností péče řádného hospodáře (a ostatně zda vůbec družstvu vznikla škoda). V té souvislosti lze doplnit jen tolik, že žalovaný [číslo] v odvolacím řízení uvedl, a žalobce nezpochybil, že rozdíl v celkové odměně, která byla vyplácena od r. 2014 a v předchozím období, mohl být maximálně 5%. Z obsahu spisu vyplývá, že celková průměrná měsíční odměna na základě smlouvy o výkonu funkce (včetně odměn za úkoly, které jsou předmětem sporu), která byla vyplácena žalovanému [číslo] v rozhodném období, se významně neliší od částek, které náleží nynějšímu předsedovi představenstva na základě aktuálních zásad odměňování (měsíční odměna člena představenstva bez povinných odvodů ve výši 12 000 Kč a měsíční odměna za řízení běžné činnosti ve výši 98 000 Kč).

21. Přes odlišný právní názor týkající se předpokladů odpovědnosti žalovaných za škodu, kterou žalobce tvrdí, odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně v převážné části, tj. v rozsahu 450 000 Kč, v němž byla žaloba zamítnuta, potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správné, neboť se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že žalobcem uplatněný nárok je v této části promlčen. Soud prvního stupně správně vyšel z ustanovení § 619 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), podle něhož je pro počátek běhu promlčecí doby určující, kdy se o okolnostech pro počátek jejího běhu rozhodných měla a mohla dozvědět oprávněná osoba (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1510/2019). Za oprávněné osoby označil členy kontrolní komise.

22. Oproti mínění odvolatele považuje odvolací soud argumenty soudu prvního stupně podporující uvedený závěr za logické a přesvědčivé. Členové kontrolní komise se účastnili jednání, při nichž představenstvo rozhodovalo o vyplacení sporných odměn. Oni sami však žádné takové rozhodnutí nepřijali, nemohou být tudíž za ně činěni odpovědnými. O takovém rozhodnutí nicméně věděli a z titulu své funkce ve společnosti měli a mohli mít průběžné informace o všech platbách, které byly předsedovi představenstva následně vyplaceny (srov. § 715 odst. 1 a 2 z. o. k.). Mohli tak mít vědomost o škodě, která měla podle žalobních tvrzení vzniknout výplatou jednotlivých částek prvním žalovanému, i o osobě povinné k její náhradě (§ 620 odst. 1 o. z.). Jejich prostřednictvím se o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí doby mohl dozvědět žalobce (§ 619 odst. 2 o. z.), neboť jeho zájmy se zájmy členů kontrolní komise v rozporu nejsou, přitom jejich prostřednictvím mohl být nárok uplatněn (srov. § 719 z. o. k.). Žalobce své právo na náhradu škody, kterou v tomto řízení svými tvrzeními vymezil, uplatnil žalobou podanou u soudu prvního stupně dne 9. 5. 2019. Promlčeny jsou tak nároky na náhradu škody odpovídající platbám

uskutečněným před 9. 5. 2016, což jsou prakticky všechny platby až na částku 88 600 Kč, která odešla z žalobcova účtu na základě příkazu k platbě ze 4. 8. 2016. Vzhledem ke vznesené námitce promlčení nelze žalobci přiznat právo, které nevykonal v tříleté promlčecí lhůtě (§ 609, § 610 odst. 1 věta první, § 629 odst. 1 o. z.) běžící od okamžiku výplaty jednotlivých částek žalovanému. Odvolací soud je tak na rozdíl od soudu prvního stupně vzhledem k obsahu spisu toho názoru, že promlčen je i nárok na úhradu částky 72 000 Kč, která podle nesporných tvrzení účastníků byla doplatkem odměny za rok 2014 a podle obsahu spisu byla vyplacena již na počátku r. 2015, nikoli až v r. 2017.

23. Žaloba měla být ze všech uvedených důvodů vůči všem žalovaným v celém rozsahu zamítnuta, protože žalobou uplatněný nárok nebyl vůči žalovaným uplatněn právem a je zčásti promlčen. Z uvedených důvodů odvolací soud, jak již uvedeno, rozsudek soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. v zamítavé části potvrdil, v části, v níž soud prvního stupně žalobě vyhověl, odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl.

24. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodoval odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. Úspěch měli žalovaní, kteří byli v řízení před soudem prvního stupně i v odvolacím řízení zastoupeni jedním advokátem, jim vzniklé náklady za právní zastoupení odpovídají výši odměny advokáta určené z tarifní hodnoty sporu za každý úkon právní služby a každou zastupovanou osobu, snižené o 20% (§ 6 odst. 1, § 7, § 8 odst. 1, § 11, § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu). Zástupce žalovaných učinil před soudem prvního stupně celkem 10 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě ze 17. 11. 2019, dále zaslal písemná vyjádření s daty 17. 8. 2020, 7. 1. 2022, 21. 2. 2022 a 11. 5. 2022, a zúčastnil se celkem čtyř soudních jednání.

25. Z tarifní hodnoty sporu v celkové výši 610 600 Kč je odměna za jeden úkon 10 780 Kč, snižená o 20% 8 624 Kč, za sedm žalovaných, po nichž byla požadována tato částka, je odměna za jeden úkon 7x 8 624 Kč je odměna za úkon 60 368 Kč. Ve vztahu k žalovaným 4 a 6 je tarifní hodnotou sporu pouze částka po nich požadovaná, tj. 178 600 Kč, té odpovídá odměna 8 260 Kč za jeden úkon právní služby, snižená o 20% na 6 608 Kč, za dva žalované tedy 13 216 Kč. Odměna za jeden úkon právní služby před soudem prvního stupně za všechny žalované je celkem 73 584 Kč, za deset úkonů 735 840 Kč, s připočtením 10x paušální náhrady podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. 3 000 Kč, je to celkem 738 840 Kč.

26. V odvolacím řízení učinil zástupce žalovaných čtyři úkony, konkrétně sepsal odvolání, vyjádřil se k žalobcově odvolání, zúčastnil se jednání odvolacího soudu dne 28. 2. 2023 a dne 1. 3. 2023, při němž došlo již jen k vyhlášení rozsudku. I v odvolacím řízení je však třeba vycházet z odlišných tarifních hodnot jednotlivých úkonů. Odvolání bylo podáno sedmi žalovanými do výroků I a II rozsudku soudu prvního stupně ukládajících jim zaplatit celkem 160 000 Kč. Z této tarifní hodnoty je odměna za jeden úkon 7500 Kč, snižená o 20% na 6 000 Kč, za sedm žalovaných 7x 6 000 Kč je odměna za odvolání 42 000 Kč. Ve vztahu k žalovaným 4 a 6, jejichž odvolání směřuje jen do výroku II, je tarifní hodnotou sporu za podané odvolání pouze částka 88 600 Kč, té odpovídá odměna 4 660 Kč za jeden úkon právní služby, snižená o 20% na 3 728 Kč, za dva žalované tedy 7 456 Kč. Odměna za podané odvolání je celkem 49 456 Kč.

27. Žalovaní se dále vyjádřili k odvolání, které podal žalobce, které směřovalo do zamítavého výroku týkajícího se částky 450 000 Kč, v tomto celém rozsahu však byla žaloba zamítnuta jen ve vztahu k sedmi žalovaným, žalovaných 4 a 6 se z této částky týká pouze 90 000 Kč (178 600 – 88 600). Tarifní hodnotě 450 000 Kč odpovídá odměna za jeden úkon 10 100 Kč, snižená o 20% na 8 080 Kč, za sedm žalovaných 7x 8 080 Kč je odměna za vyjádření k žalobcovu odvolání celkem 56 560 Kč. Ve vztahu k žalovaným 4 a 6 je tarifní hodnotou sporu za vyjádření podanému odvolání pouze částka 90 000 Kč, té odpovídá odměna 4 700 Kč za jeden úkon právní služby, snižená o 20%

na 3 760 Kč, za dva žalované tedy 7 520 Kč. Odměna za vyjádření k odvolání je celkem 64 080 Kč.

28. Tarifní hodnota pro jednání před odvolacím soudem je již stejná jako před soudem prvního stupně, neboť byla projednávána obě odvolání. S odkazem na výpočet obsažený v bodě 23 je odměna pro všechny žalované za úkon – jednání před odvolacím soudem dne 28. 2. 2023 - 73 584 Kč, za jednání dne 1. 3. 2023, při němž došlo již jen k vyhlášení rozsudku, náleží pouze polovina odměny (§ 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu) ve výši 36 792 Kč.

29. K odměně za odvolací řízení v celkové výši 223 912 Kč náleží 4x paušální náhrada podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. 1 200 Kč, za odvolací řízení tedy celkem 225 112 Kč.

30. Cestu k jednání odvolacího soudu dne 28. 2. 2023 z [obec] do [obec] a zpět, tj. 182 km, trvající celkem 3 hodiny zástupce žalovaných absolvoval vozem Subaru Outback, [registrační značka] s průměrnou spotřebou benzínu 8,6l [číslo] km, cenou benzínu 95 ve výši 41,20 Kč a náhrady za opotřebení vozu ve výši 5,20 Kč/km podle vyhlášky č. 567/2022 Sb. Celková výše cestovného je 1 590 Kč, náhrada za ztrátu času cestou k soudu a zpět je 600 Kč (6 půlhodin podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu). Cestovné a náhradu za ztrátu času požadoval zástupce žalovaných v tomto řízení pouze v rozsahu jedné třetiny (cestu absolvoval v týž den k dalším dvěma jednáním u téhož soudu), tj. 730 Kč.

31. K odměně a paušální náhradě za řízení před soudy obou stupňů a příslušné části cestovného a náhrady za ztrátu času byla připočtena 21% daň z přidané hodnoty počítaná ze součtu těchto položek, tj. částka po zaokrouhlení 202 583Kč, náklady právního zastoupení jsou tedy celkem po zaokrouhlení 1 167 265Kč. S připočtením částky 8 030 Kč zaplacené za soudní poplatek za odvolání jsou celkové náklady řízení žalovaných 1 175 295 Kč.

32. Vedlejšímu účastníku na straně žalované, na něhož se hledí rovněž jako účastníka v řízení úspěšného, vznikly náklady za účast jeho zaměstnance na jednání odvolacího soudu a za přípravu k tomuto jednání podle § 1 odst. 3 písm. b) a c) a § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. ve výši 2x 300 Kč, jejich náhrada mu byla přiznána podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 236 a násl. o. s. ř. k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 1. března 2023

JUDr. Michal Krenk Ph.D.
předseda senátu